

XÂY DỰNG VĂN HÓA ĐỌC CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM – ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

Thái Hữu Linh*, Trần Thanh An
Trường Đại học Sư phạm – ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Văn hóa đọc có thể giúp cho mỗi người có cuộc sống tốt đẹp hơn, có trí tuệ hơn, cuộc sống có ý nghĩa và hạnh phúc hơn và cũng góp phần mang lại cho cộng đồng dân tộc một sức mạnh trí tuệ trong công cuộc xây dựng và phát triển của đất nước. Đối với sinh viên nói chung và sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên nói riêng, văn hóa đọc có vai trò vô cùng quan trọng góp phần thúc đẩy quá trình nghiên cứu và thu nhận kiến thức cả về thời gian và phương thức. Văn hóa đọc hỗ trợ công tác nghiên cứu khoa học, giúp cho sinh viên tự học, phát triển óc tư duy và sáng tạo rèn luyện kỹ năng học tập và tính độc lập trong quá trình học của sinh viên. Bằng các phương pháp logic, đánh giá, các tác giả đã nghiên cứu thực trạng văn hóa đọc trong sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên; từ đó, đề xuất một số giải pháp nhằm xây dựng văn hóa đọc trong sinh viên nhà trường. Bài viết không chỉ có ý nghĩa lý luận mà còn có ý nghĩa thực tiễn rất lớn đối với việc tuyên truyền, giáo dục, rèn luyện văn hóa đọc cho sinh viên.

Từ khóa: *đổi mới giáo dục; văn hóa đọc; sinh viên sư phạm; xây dựng văn hóa đọc; kỹ năng đọc.*

Ngày nhận bài: 09/8/2020; Ngày hoàn thiện: 26/9/2020; Ngày đăng: 26/9/2020

CREATE READING CULTURE TO MEET THE REQUIREMENTS OF EDUCATION INNOVATION FOR STUDENTS OF THAI NGUYEN UNIVERSITY OF EDUCATION

Thai Huu Linh*, Tran Thanh An
TNU - University of Education

ABSTRACT

Reading culture not only helps people to have a better life, be more intelligent but also makes life more meaningful and happy and contributes to giving the intellectual strength to the ethnic community in the construction and development of the country. For students in general and students of Thai Nguyen University of Education in particular, reading culture plays an extremely important role in promoting the research process and acquiring knowledge both in time and method. Reading culture supports scientific research, helps students to self-study, to develop thinking and creativity, and to train skills and independence in students' learning process. By logical, comparative, and integrated methods, the authors study the reality of reading in students of Thai Nguyen University of Education, and on that basis, propose some solutions to create reading culture in students. This article has not only theoretical significance but also great practical implications for the propaganda, education and training of reading culture for students.

Keywords: *education innovation; reading culture; pedagogy students; creating; knowledge.*

Received: 09/8/2020; Revised: 26/9/2020; Published: 26/9/2020

* Corresponding author. Email: linhth@tnue.edu.vn

1. Đặt vấn đề

Văn hóa đọc hiện nay đang là vấn đề thu hút sự chú ý, quan tâm của xã hội. Đặt trong bối cảnh hội nhập và phát triển ở Việt Nam, vấn đề nghiên cứu văn hóa đọc có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Đây là một hoạt động văn hoá của con người thông qua việc đọc sách báo, tài liệu để tiếp nhận và xử lý thông tin, tri thức một cách khoa học và bổ ích. Văn hoá đọc góp phần to lớn vào việc bồi dưỡng, nâng cao kiến thức, hình thành và phát triển nhân cách con người, đặc biệt là với sinh viên. Chính vì vậy, thời gian gần đây, có rất nhiều tác giả nghiên cứu về văn hóa đọc trong sinh viên hiện nay. Tác giả Lê Thị Tuyết Nhung có bài trên Tạp chí Giáo dục kỳ 3/tháng 6 năm 2016: “Một số giải pháp phát triển văn hóa đọc cho sinh viên trong giai đoạn hiện nay”, bài viết đã phân tích các đặc điểm văn hóa đọc của sinh viên trong giai đoạn hiện nay và cung cấp các biện pháp gợi ý để thúc đẩy văn hóa đọc sách trong sinh viên [1]. Tạp chí Giáo dục số 319 kỳ 1/tháng 10/ năm 2013 đăng bài viết của tác giả Vũ Văn Bách với tiêu đề “Phát triển văn hóa đọc cho sinh viên hiện nay”. Bài viết giới thiệu cách lựa chọn cách đọc, phương pháp đọc và rèn luyện kỹ năng đọc cho sinh viên [2]. Tác giả Nguyễn Thị Thanh Thủy, Vũ Thị Thu Hiền có bài viết trên Tạp chí KHCN số 38 tháng 3/ năm 2017 “Thực trạng và giải pháp phát triển văn hóa đọc của sinh viên trường Đại học Công nghiệp Hà Nội”, bài viết nghiên cứu thực trạng văn hóa đọc của sinh viên trường Đại học Công nghiệp Hà Nội, và đề xuất một số kiến nghị phát triển văn hóa đọc cho sinh viên trường Đại học Công nghiệp Hà Nội nói chung và sinh viên các trường đại học nói riêng [3]. Luận văn Thạc sĩ khoa học của tác giả Nguyễn Thị Thanh Thủy – Đại học Quốc gia Hà Nội (2014), luận văn đề cập đến tầm quan trọng của văn hóa đọc sách đối với sinh viên trong quá trình đổi mới giáo dục, từ đó, định hướng phát triển văn hóa đọc cho sinh viên [4]. Các công trình nghiên cứu đều đi từ

thực trạng văn hóa đọc và mục đích cuối cùng là đưa ra những giải pháp, chiến lược nhằm phát triển văn hóa đọc, khẳng định vai trò của văn hóa đọc trong đời sống.

Mặc dù có nhiều công trình nghiên cứu về văn hóa đọc sách của sinh viên, nhưng hầu hết các công trình đều nghiên cứu trong phạm vi các cơ sở giáo dục riêng biệt. Chưa có công trình nghiên cứu về văn hóa đọc của sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên, một trong những trường Đại học Sư phạm trọng điểm, có nhiệm vụ đào tạo những giáo viên tương lai phục vụ sự nghiệp đổi mới giáo dục. Chính vì vậy, trong bài viết này tác giả muốn đề cập đến thực trạng văn hóa đọc của sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên, từ đó đề xuất một số giải pháp để nâng cao văn hóa đọc sách trong sinh viên.

2. Nội dung

“Văn hóa đọc được hiểu là ứng xử đọc, giá trị đọc và chuẩn mực đọc của mỗi cá nhân, của cộng đồng xã hội, đó là thói quen đọc, sở thích đọc và kỹ năng đọc các giá trị từ sách báo mà người đọc tiếp nhận, đã được thực thi và làm nền tảng để tiếp tục sáng tạo nên những giá trị mới” [1]. Mục đích cuối cùng của đọc là đọc có hiệu quả cao nhất, nắm chắc nội dung cốt lõi và biết vận dụng những điều đã đọc được vào cuộc sống của chính người đọc để có thể cải thiện được chính cuộc sống của họ. Trong các trường đại học, văn hóa đọc là con đường giúp sinh viên tiếp thu những tri thức mới một cách nhanh và có hiệu quả nhất. Văn hóa đọc giúp sinh viên có thể tiếp cận được khối lượng tri thức lớn từ nhiều nguồn tài liệu phong phú, thuận lợi. Văn hóa đọc còn là một trong những hoạt động nhằm thực hiện chức năng giáo dục, tác động trực tiếp tới sự hình thành nhân cách, phát triển tư duy của con người, thúc đẩy sự phát triển của đất nước.

Ngày nay, dù trong bối cảnh có nhiều thuận lợi, văn hoá đọc vẫn phải đối mặt với nhiều

thách thức không nhỏ. Đáng chú ý là sự phát triển nhanh chóng của khoa học công nghệ, đặc biệt là công nghệ thông tin và truyền thông đang khiến cho việc kiểm soát chất lượng thông tin trở nên khó khăn, hiện tượng nhiễu tin và thông tin rác là vấn nạn khó khắc phục... “Phát triển văn hóa đọc càng trở nên quan trọng và là vấn đề mang ý nghĩa chiến lược của mọi quốc gia trong việc nâng cao dân trí, góp phần phát triển bền vững nguồn nhân lực” [5]. Bởi phát triển văn hóa đọc của mỗi cá nhân trong cộng đồng chính là nền tảng xây dựng một xã hội học tập góp phần tạo nên sức mạnh trí tuệ của toàn dân tộc trong công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập kinh tế quốc tế.

2.1. Thực trạng văn hóa đọc của sinh viên trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên

Văn hóa đọc là cần thiết với mọi sinh viên, đặc biệt đối với sinh viên sư phạm. Văn hóa đọc không chỉ hỗ trợ cho họ trong việc tạo lập một nền tảng kiến thức vững chắc, mà còn giúp họ trở thành những nguồn nhân lực quan trọng trong ngành giáo dục, trở thành những nhà quản lý giáo dục có bản lĩnh, đạo đức, có trách nhiệm với cộng đồng, xã hội.

Là những giáo viên tương lai, sinh viên Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên không chỉ được đào tạo để giỏi về kiến thức chuyên môn mà còn đòi hỏi phẩm chất, đạo đức, tư cách tốt. Với những đòi hỏi khắt khe của nghề giáo, việc say mê học hỏi với sự hăng say kiếm tìm những nguồn tri thức mới qua các nguồn tài liệu sách vở dường như là một đòi hỏi tất yếu, đọc sách giúp xây dựng nhân cách con người giáo viên về lý tưởng, trí tuệ, đạo đức, lối sống, thể chất, lòng tự tôn dân tộc, trách nhiệm xã hội, ý thức chấp hành pháp luật. “Văn hóa đọc không chỉ có tác dụng định hướng cho sinh viên sư phạm mà còn giúp nuôi dưỡng tâm hồn, giáo dục nhân cách. Đó là các giá trị như tinh thần yêu nước, tinh thần hiếu học, tinh thần yêu lao động, yêu thương con người, tinh thần đoàn kết, dũng cảm” [6]... Trong thời kỳ

kinh tế thị trường, nhu cầu nhân lực đòi hỏi trình độ cao, nhu cầu tri thức thực dụng tăng vọt, chính vì vậy phát triển văn hóa đọc để xây dựng nền tảng văn hóa cho sinh viên nhằm đáp ứng các tiêu chí, giá trị của thanh niên thời đại mới là vô cùng cần thiết.

Trong kỷ nguyên thông tin và “thế giới phẳng” hiện nay, chất lượng học tập của sinh viên phụ thuộc rất lớn vào việc chuyên cần đọc sách, chọn đúng sách và đọc đúng cách. “Đọc sách không chỉ đơn giản là bổ sung kiến thức cho sinh viên mà đọc sách sẽ giúp kích thích trí não hoạt động tốt, vốn từ được mở rộng và cải thiện trí nhớ” [7]. Chính vì vậy, giảng viên Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên - đã định hướng cho sinh viên hình thành những kỹ năng đọc sách cần thiết để mang lại hiệu quả. Đó là lựa chọn có ý thức sách cần đọc, biết vận dụng thành thạo các cách đọc khác nhau đối với từng loại tài liệu. Định hướng nguồn tài liệu cần thiết cho sinh viên từ tài liệu in cho đến tài liệu trên Internet. Đảm bảo được tính hệ thống trong quá trình lựa chọn tài liệu đọc nghĩa là đọc từ trình độ thấp lên trình độ cao, từ các vấn đề đơn giản tới phức tạp. Biết cách tiếp nhận một cách tốt nhất nội dung tài liệu đọc; vận dụng các biện pháp kỹ thuật để củng cố và đào sâu những nội dung đã đọc như ghi chép, trao đổi với bạn bè; vận dụng sáng tạo vào quá trình học tập và cuộc sống những nội dung đã đọc.

Mặc dù nhà trường luôn khuyến khích sinh viên đọc sách, chủ động tìm kiếm tài liệu, nhưng vài năm gần đây sinh viên Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên có xu hướng lười đọc sách, ngại đọc sách, có đọc chỉ là truyện tranh, tiểu thuyết. Đồng thời sự lấn át của Internet và phương tiện nghe nhìn làm cho văn hóa đọc trong nhà trường suy giảm. Đa số sinh viên chỉ đọc và học khi các kỳ thi tới gần, học để đối phó, học để thi, hoặc sinh viên chỉ đọc khi giảng viên yêu cầu. Điều đó có nghĩa là việc đọc chỉ mang tính tức thời khiến sinh viên thiếu chủ động. Sinh viên còn chưa biết cách ứng xử thế nào với

nhiều nguồn tài liệu khác nhau, có sự ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng học tập, đến việc hình thành thói quen học tập tốt của sinh viên trong bối cảnh hiện nay. Ngoài ra, sinh viên vẫn chưa thực sự nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của văn hóa đọc trong việc học tập cũng như nghiên cứu, việc đọc sách chưa xuất phát từ chính nhu cầu của bản thân, vẫn chịu ảnh hưởng từ nhiều yếu tố bên ngoài. Một số ý kiến cho rằng sự phát triển của Internet khiến các bạn không còn thích đọc sách nữa. Vì sao lại như vậy? Bởi rất nhiều sinh viên khi máy tính, điện thoại kết nối Internet, việc vào mạng không còn là để tìm tài liệu, nghiên cứu bài tập, tìm kiếm thông tin cho việc học mà vào mạng để lướt Facebook, Zalo, xem Youtube... Thực tế cho thấy, khi giảng viên giao bài tập cho sinh viên thông qua việc tìm các tài liệu trên Internet, sinh viên liền tìm được một hoặc một vài tài liệu để trả bài giảng viên mà không có sự lựa chọn các tài liệu đó. Thời gian còn lại sinh viên sử dụng vào xem những thông tin trên mạng xã hội. Internet mang lại rất nhiều lợi ích cho sinh viên nhưng cũng kèm theo đó là rất nhiều bất cập nếu sinh viên không biết cân đối thời gian để sử dụng Internet cho việc học tập, tìm kiếm tài liệu hữu ích cho học tập. Đọc tài liệu đòi hỏi sự kiên nhẫn cao và cũng tốn khá nhiều thời gian, nên nhiều bạn chọn tìm thông tin trên các trang web để vừa nhanh vừa tiện. Chỉ cần lên Google gõ vài dòng để tìm và đọc những thông tin cần thiết là đủ đối với sinh viên. Khi có thông tin cần thiết, nhiều sinh viên chỉ đọc lướt qua các thông tin mà không có quá trình chọn lọc, tìm hiểu, và sao chép y nguyên các thông tin đã thu thập được.

“Trước khi có các phương tiện nghe nhìn, sách là con đường lớn nhất để con người tiếp cận thông tin, văn hóa, tri thức. Đọc sách là một trong những cách thức giúp con người thư giãn, tích lũy kiến thức, tăng cường khả năng tư duy” [8]. Thế nhưng với sự phát triển nhanh chóng của công nghệ thông tin, khiến sinh viên thờ ơ, lãnh cảm với văn hóa đọc

sách, không có thói quen đọc sách, đọc sách không chọn lọc hoặc chạy theo phong trào, còn thiếu nghiêm túc trong việc đọc, không thấy rõ được vai trò quan trọng của việc đọc sách, thậm chí có lối suy nghĩ sai lầm về đọc sách... Nguyên nhân dẫn đến tình trạng trên là do, nhiều yếu tố như: Môi trường xung quanh và thời gian học tập của sinh viên, do công nghệ thông tin, do phương pháp đào tạo. Tuy nhiên, một trong những yếu tố quan trọng nhất, tác động trực tiếp cũng như phản ánh văn hóa đọc của sinh viên là xuất phát từ chính cá nhân mỗi người, do sự nhận thức về tầm quan trọng cũng như lợi ích của văn hóa đọc.

2.2. Một số giải pháp nhằm xây dựng văn hóa đọc cho sinh viên

Để xây dựng văn hóa đọc cho sinh viên, chúng ta cần có những giải pháp về đổi mới trong giáo dục - đào tạo để hình thành những thói quen tốt cho sinh viên, góp phần đào tạo những thế hệ sinh viên đáp ứng được đòi hỏi của thời đại mới. Để có thể phát huy văn hóa đọc của sinh viên và nâng cao chất lượng quản lý văn hóa đọc, nhà trường không chỉ áp dụng một hay vài biện pháp mà cần phối hợp rất nhiều biện pháp để nâng cao hiệu quả văn hóa đọc. Cần phải có sự kết hợp giữa nhà trường, sinh viên và giảng viên, có như vậy mới có thể phát triển văn hóa đọc trong sinh viên nhà trường.

2.1.1. Đối với giảng viên

“Đọc sách để tích lũy kiến thức nâng cao trình độ về mọi mặt nhằm hoàn thiện nhân cách, nâng cao kỹ năng nghề nghiệp của sinh viên nhằm xây dựng những nhà giáo tương lai đáp ứng nhu cầu đổi mới giáo dục” [8]. Để nâng cao nhận thức và chất lượng văn hóa đọc cho sinh viên, các thầy cô giáo giữ vai trò định hướng cho sinh viên cách chọn lựa các đầu sách hay, những tài liệu đúng. Thầy cô giáo chính là người tạo cho sinh viên có được thói quen tiếp xúc hàng ngày với tri thức mới qua những trang sách. Thông qua sách, sinh viên được cập nhật thêm nhiều kiến thức

phong phú, những tri thức mới mẻ trong học tập và cuộc sống. Để nâng cao nhu cầu và ham muốn đọc sách, giảng viên phải thay đổi phương pháp dạy học nhằm phát huy năng lực của học sinh. Giảng viên phải chuyển từ phương pháp dạy học truyền thống, truyền thụ kiến thức một chiều sang đa dạng các hình thức, phương pháp dạy học mới.

Vấn đề đổi mới phương pháp dạy và học, xây dựng thói quen đọc, kỹ năng đọc như một môn học cần thiết cần được áp dụng rộng rãi trong nhà trường. Thầy cô giáo là người chọn lọc và định hướng sinh viên đến với tác phẩm hay, có ý nghĩa; tạo cho sinh viên niềm hứng khởi khi đọc sách... Khi bắt đầu một môn học mới hoặc bài học mới, các thầy cô giáo cần triển khai kế hoạch học tập, hướng dẫn cho sinh viên tìm kiếm nguồn tài liệu cần đọc, cần giao việc cho sinh viên tìm kiếm tri thức trong tài liệu và có biện pháp kiểm tra kết quả việc đọc sách của sinh viên qua từng bài học, môn học. Đội ngũ giảng viên giữ vai trò chỉ dẫn sinh viên kỹ năng đọc sách phù hợp với bản thân và ngành đang theo học, các tài liệu bên ngoài, giao nhiệm vụ cho sinh viên đọc và viết tóm tắt nội dung cơ bản của những tài liệu có liên quan đến bài học. Như vậy, thói quen đọc sách của sinh viên được nâng cao, xây dựng kỹ năng đọc và trau dồi tri thức một cách toàn diện hơn. Qua đó giúp sinh viên biết lựa chọn nội dung cần đọc; biết định hướng nguồn tài liệu cần thiết cho bản thân; biết tiếp thu nội dung đã đọc; biết vận dụng các kỹ thuật đọc như ghi chép, tóm tắt nội dung...; biết vận dụng vào thực tiễn những nội dung đã đọc.

Đổi mới phương pháp giảng dạy, lấy người học làm trung tâm, giảng viên đóng vai trò là “huấn luyện viên”, giảng viên sẽ giao nhiệm vụ cho sinh viên khi lên lớp, sau đó người học chủ động tìm kiếm, xử lý và tích lũy kiến thức. Từ đó, giảng viên sẽ là người đánh giá kết quả của sinh viên, nhận xét về quá trình tìm kiếm, thu thập thông tin, và định hướng cho sinh viên. Khi đó, việc đến thư viện, tìm

sách ở nhiều nguồn khác nhau để đọc, đồng thời đọc có tiếp thu, phê phán và sáng tạo... sẽ dần dần là nhu cầu thiết yếu, một thói quen được hình thành ở mỗi sinh viên.

Trong giảng dạy, giảng viên cần sử dụng kết hợp các phương pháp dạy học hiện đại nhằm phát huy kỹ năng đọc cho sinh viên như: phương pháp dự án, thảo luận nhóm... Việc sử dụng các phương pháp này, giảng viên sẽ định hướng nội dung học tập, hướng dẫn các tài liệu cần tìm hiểu. Sinh viên sẽ hoàn thành nhiệm vụ thông qua việc tìm tài liệu, đọc tài liệu, chọn lọc tài liệu và hoàn thành sản phẩm cho giảng viên. Như vậy, dần hình thành cho sinh viên thói quen đọc, kỹ năng đọc cần thiết.

2..2.2. Đối với sinh viên

Việc hình thành và phát triển văn hóa đọc cho sinh viên là nhiệm vụ quan trọng, để góp phần xây dựng xã hội học tập và phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu sự nghiệp đổi mới của đất nước. “Xây dựng thói quen đọc phải được bắt đầu từ khi bước vào giảng đường đại học, phải có định hướng, hướng dẫn từ thầy cô giáo, nhà trường” [9]. Xây dựng thói quen đọc, sở thích và kỹ năng đọc như một môn học quan trọng được áp dụng trên giảng đường đại học. Việc phát triển văn hóa đọc cho sinh viên nhà trường giúp các em nhận thức đúng đắn về vai trò của sách, là điều kiện quan trọng để đổi mới phương pháp dạy - học, hình thành thói quen đọc sách, tạo nền tảng quan trọng cho việc tự học, học tập suốt đời của mỗi người, góp phần xây dựng xã hội học tập. Để khuyến khích sinh viên đọc sách, nhà trường nên thường xuyên tổ chức các hoạt động tuyên truyền để nâng cao nhận thức và phát triển văn hóa đọc; khuyến khích sinh viên tham gia nghiên cứu khoa học, hoặc có sáng kiến, sáng tạo trong quá trình học tập. Thông qua việc tìm tài liệu, thu thập và xử lý thông tin, sinh viên dần dần hình thành thói quen đọc, thói quen đến thư viện. Từ định hướng của thầy giáo, cô giáo sinh viên chọn lựa các tài liệu hay, phù hợp chuyên ngành đào tạo, với từng môn học; đồng thời thông

qua các hình thức như thuyết trình, thực hành giảng bài sinh viên sẽ được rèn luyện kỹ năng đọc. Để làm được điều đó sinh viên phải đề cao tính tự học, tự nghiên cứu, ý thức được nhiệm vụ đọc tài liệu tham khảo có vai trò củng cố, bổ sung, mở rộng kiến thức của giáo trình là yêu cầu bắt buộc đối với bản thân mỗi sinh viên, từ đó hình thành thói quen đọc.

Sinh viên cần hình thành được kỹ năng đọc. Chỉ khi có kỹ năng, sinh viên mới có thể tiếp nhận kiến thức một cách nhanh nhất, chuẩn xác nhất và có thể đọc được nhiều tài liệu nhất. Để có kỹ năng đọc, đó là cả một quá trình sinh viên rèn luyện trong môi trường đại học. Ban đầu, mỗi bạn sinh viên cần xác định mục đích rõ ràng của việc đọc sách: đọc để làm gì? Đọc sách phục vụ cho điều gì?... Thứ hai, sinh viên phải biết chọn lọc tài liệu: tài liệu này có phù hợp không? Nên sử dụng tài liệu vào bài tập nào?... Thứ ba, sinh viên cần có phương pháp đọc phù hợp, tránh trường hợp đọc rất nhiều tài liệu nhưng không thu được những kết quả mong muốn: khi nào cần đọc lướt? Khi nào cần đọc hiểu sâu?... Thứ tư, tích cực tư duy khi đọc sách, tức là khi đọc luôn phải có sự liên hệ với khối kiến thức muốn tìm hiểu: Xem thông tin này có phù hợp không? Tài liệu này phục vụ cho học phần nào?... Việc hình thành các bước nói trên sẽ giúp sinh viên dần hình thành kỹ năng đọc của bản thân.

Để biến kỹ năng đọc thành một thói quen thường xuyên của sinh viên thì bản thân sinh viên phải tự mình ý thức được tầm quan trọng của nó. Từ đó, trong cả quá trình học tập luôn hoàn thành những nhiệm vụ của giảng viên trong cả giờ lên lớp và giờ tự học. Sinh viên cần chủ động tìm kiếm tài liệu, xử lý thông tin, lựa chọn thông tin phù hợp. Đồng thời, để hình thành kỹ năng đọc, sinh viên cần tích cực tham gia các chương trình ngoại khóa của nhà trường như: Ngày hội đọc sách, Ngày hội đổi sách.... để thấy được vai trò của sách cũng như tầm quan trọng của văn hóa đọc đối với sinh viên hiện nay.

2.2.3. Đối với nhà trường

Nhằm tạo điều kiện, khuyến khích văn hóa đọc, nhà trường cần tăng cường vốn tài liệu và đầu tư cơ sở vật chất, hiện đại hóa các phòng tư liệu các khoa. Đây là nơi cung cấp nguồn tài liệu nội sinh chủ yếu liên quan đến chuyên ngành đào tạo của sinh viên. Thư viện là linh hồn của trường học - nơi hội tụ kiến thức, tri thức của loài người giúp cho thầy và trò các nhà trường không chỉ dạy tốt, học tốt mà còn mở mang trí óc, bồi đắp nhân cách, xây dựng nền tảng văn hóa. Xây dựng thư viện là yêu cầu quan trọng cần thiết trong việc nâng cao chất lượng giáo dục hiện nay. Thư viện giúp học sinh rèn luyện kỹ năng tự học, tự nghiên cứu góp phần giáo dục toàn diện cho học sinh. Vì vậy, cần chú trọng nâng cấp cơ sở hạ tầng, đảm bảo chất lượng sản phẩm và dịch vụ thông tin thư viện tại các phòng tư liệu. Thư viện phải là nơi tổ chức hợp lý, khoa học, đổi mới phương thức hoạt động, chủ động tiếp cận hình thành và phát triển văn hóa đọc cho sinh viên, nâng cao chất lượng, số lượng các tài liệu, đồng thời cân đối giữa các ngành học. Xây dựng nguồn vốn tài liệu phong phú, đa dạng nhất là những tài liệu quý hiếm, các bài giảng... đảm bảo phục vụ và đáp ứng nhu cầu văn hóa đọc của sinh viên. Tăng cường đầu tư, củng cố hoàn thiện cơ sở vật chất đội ngũ cán bộ thư viện, mở rộng liên thông, kết nối giữa các thư viện trong Đại học Thái Nguyên nhằm khai thác có hiệu quả các nguồn vốn tư liệu tài liệu cập nhật thông tin trên các lĩnh vực giáo dục, văn hóa xã hội phục vụ tốt nhu cầu đọc sách của sinh viên. Thư viện cần đổi mới, đa dạng hóa sản phẩm và dịch vụ thư viện, đồng thời nâng cao chất lượng của các sản phẩm và dịch vụ thư viện. Trước mắt trung tâm cần đảm bảo việc đáp ứng đầy đủ số lượng tài liệu cho sinh viên khi có nhu cầu, bổ sung các loại tài liệu chuyên ngành thuộc tất cả các lĩnh vực đang được đào tạo tại Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên. Ngoài ra, thư viện cần chú trọng đầu tư thêm về trang thiết bị, cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ tra cứu, tìm kiếm của sinh viên.

Nhà trường phải hoàn thiện hệ thống thư viện điện tử kết nối các trường đại học thuộc Đại học Thái Nguyên để phục vụ nhu cầu đọc sách đa dạng của sinh viên. Mỗi năm, thư viện nhà trường đã tổ chức tập huấn kỹ năng tìm thông tin cho cán bộ, giảng viên và người học, tổ chức các hoạt động thu hút sinh viên như triển lãm sách, ngày hội đọc sách, tọa đàm kỹ năng đọc sách, thi đố vui kiểm tra kiến thức... Thư viện đã tham gia vào Chi hội Thư viện các trường đại học, cao đẳng trung du miền núi phía Bắc, qua đó có chiến lược liên kết, hợp tác với thư viện các trường đại học trong khu vực, tiến tới hợp tác quốc tế để khai thác, trao đổi nguồn học liệu. Năm 2019, trường Đại học Sư phạm đã được đầu tư Thư viện điện tử hiện đại với cơ sở dữ liệu phong phú, đáp ứng nhu cầu học tập và nghiên cứu khoa học ngày càng cao của cán bộ, giảng viên, sinh viên, học viên cao học và nghiên cứu sinh trong toàn Trường. Vì vậy, xây dựng hệ thống thư viện giúp tăng cường khả năng đáp ứng, thỏa mãn nhu cầu đọc sách, tra cứu tài liệu của sinh viên, khắc phục sự thiếu hụt về giáo trình, tài liệu, nguồn thông tin khoa học, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả đào tạo.

Định kỳ, nhà trường tổ chức tốt ngày hội sách, triển lãm sách báo, nhằm tuyên truyền có định hướng đến sinh viên các tài liệu mới, tài liệu chuyên ngành, tạp chí mới để bạn đọc kịp thời nắm bắt thông tin. Từ đó, sinh viên nhận biết được các nguồn tài liệu có thể tìm thấy trong thư viện nhà trường, để sinh viên có thể sử dụng trong quá trình học tập. Đây là hoạt động thiết thực có ý nghĩa giúp cho sinh viên hình thành thói quen đọc sách, tạo nền tảng cho việc tự học, học tập suốt đời của mỗi người. Từ đó giúp sinh viên tìm được niềm vui trong đọc sách mà hình thành thói quen đọc sách mở rộng kiến thức, nuôi dưỡng tâm hồn, hình thành kỹ năng sống và chuẩn bị những hành trang tốt nhất cho tương lai.

Thư viện cần tổ chức các hoạt động tuyên truyền cho sinh viên các khóa học ngay khi

vào trường những nội dung liên quan đến hoạt động của thư viện và văn hóa đọc trong nhà trường như: hệ thống dữ liệu của thư viện, bao gồm sách truyền thống và sách điện tử; phương pháp đọc sách hiệu quả; phương pháp tra cứu tài liệu...

Để khuyến khích sinh viên nâng cao văn hóa đọc, nhà trường cần tuyên truyền đến sinh viên chủ trương của Chính phủ: Đề án phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng đến năm 2020, định hướng đến năm 2030 với mục tiêu chung là xây dựng và “Phát triển thói quen, nhu cầu, kỹ năng và phong trào đọc trong mọi tầng lớp nhân dân, nhất là trong thanh niên, thiếu niên, học sinh, sinh viên và chú trọng tới người dân ở vùng nông thôn, vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn; cải thiện môi trường đọc; góp phần nâng cao dân trí, phát triển tư duy, hình thành lối sống lành mạnh, đẩy mạnh xây dựng xã hội học tập” [6].

Khuyến khích sinh viên tham gia ngày Sách Việt Nam nhằm phát triển phong trào đọc sách trong sinh viên, nâng cao nhận thức của sinh viên về ý nghĩa to lớn và tầm quan trọng của việc đọc sách đối với việc phát triển kiến thức, kỹ năng và phát triển tư duy, giáo dục và rèn luyện nhân cách con người.

3. Kết luận

Xây dựng văn hóa đọc cho sinh viên là một công việc cần thiết và đặc biệt quan trọng với mỗi một cơ sở giáo dục – đào tạo. Đặc biệt, trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên đang phát triển nhà trường theo định hướng nghiên cứu và định hướng ứng dụng. Văn hóa đọc là một trong những động lực thúc đẩy sự hình thành nên con người mới, những công dân có hiểu biết, có trí tuệ để có thể thích ứng được với sự phát triển của xã hội hiện đại, xã hội dựa trên nền tảng kinh tế tri thức. Phát triển văn hóa đọc trong nhà trường sẽ là yếu tố thúc đẩy quá trình học tập và nghiên cứu của sinh viên, giúp cho phương thức đào tạo theo hệ thống tín chỉ đạt hiệu quả, phương pháp dạy và học được đổi mới

theo hướng lấy người học làm trung tâm. Bằng nhiều cách thức khác nhau từ phía giảng viên, sinh viên và nhà trường, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đang nỗ lực hình thành kỹ năng, thói quen đọc cho sinh viên, nhằm cung cấp cho sinh viên hành trang cho quá trình thực tập, công tác giai đoạn sau.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1]. T. T. N. Le, "Some solutions to develop reading culture for students in the current period," *Journal of Education*, vol. 3, no. 6, pp. 266-269, 2016.
- [2]. V. B. Vu, "Developing reading culture for students today," *Journal of Education*, vol. 319, no. 1, pp. 32-36, 2013.
- [3]. T. T. T. Nguyen, "Situation and solutions to develop reading culture of Hanoi Industrial University students," *Journal of Science and Technology of Hanoi Industrial University*, vol. 2, no. 38, pp. 45-49, 2017.
- [4]. T. T. T. Nguyen, "Reading culture of students of Hanoi National University," Master thesis, Ha Noi National University, 2014.
- [5]. T. C. Ly, "Some solutions to improve reading culture," *Phu Yen Intellectual Magazine*, vol. 9, pp. 95-99, 2008.
- [6]. Ministry of Culture, Sports and Tourism, *Draft Project on developing reading culture in the community for the period 2020, vision to 2030*, 2017.
- [7]. H. V. Nguyen, "Reading culture and developing reading culture in Vietnam," *Vietnam Library Magazine*, vol. 17, no. 1, pp. 19-26, 2009.
- [8]. H. Y. Le, "Effective Reading: An important skill for successful self-study," *Today's Teaching and Learning Magazine*, no. 12, pp. 44-47, 2007.
- [9]. V. B. Le, "Discussing more about reading culture," *Overview of the event and residual Comment*, no. 168, pp. 50-52, 2004.